

MMA • MMKI

A művészet KÖZEGE IV.

KONFERENCIA

2022. május 2., 10.00

PESTI VIGADÓ
a Magyar Művészeti Akadémia székháza

A KONFERENCIÁT ÉLŐBEN KÖZVETÍTJÜK
YOUTUBE- CSATORNÁNKON: @MMAMMKI

KÉRJÜK, RÉSZVÉTELI SZÁNDÉKÁT
HONLAPUNKON JELEZZE: MMA-MMKI.HU

Az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet a

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

intézménye.

Előszó

Az emberiség hosszú története során megtanulta, hogy esetenként hátát a falnak vagy a barlang sziklájának vetve kellett önmagát és övéit megvédenie. A nagy és új típusú kihívások során az emberiség vagy annak érintett része szinte mindig megváltozott kisebb vagy nagyobb mértékben. Járványok, háborúk, klímaváltozások, éhínségek, népvándorlások: mind-mind életmód- és gondolkodásmód-váltással járnak együtt.

A világ mediatizálódásával online látjuk a kihívásokat és a rájuk adott válaszokat. A változások kellős közepén nyilván nem lehet teljes biztonsággal megállapítani az átalakulások mértékét és irányát. Történészek nem ritkán korábbi korokban zajló folyamatok helyes elnevezéséről, értelmezéséről is eltérő véleménnyel bírnak odáig menően, hogy egyesek akár tagadhatják is, hogy léteznek a kollégáik által állított történeti, társadalmi vagy pszichológiai tények. Mennyivel nehezebb és problematikusabb saját korunkról átfogó értelmezést adni...

Az emberiség egészét érintő egyenes adásban közvetített járvány, vírustámadás, védekezés nyilván alapvetően alakította át társadalmunkat, gondolkodásunkat, kultúránkat, miközben valószínű, hogy jelentős hatásokat és következményeket még nem látunk.

Konferenciánk szervezését az a kérdés motiválta, hogy vajon a meghívott résztvevők, akik különféle szakmák képviselői, miben látják a változások jellegét, irányát akár a művészetekben, az irodalomban, a tudományban, a politikában, a történelemszemléletben, a jogtudományban – különös tekintettel a demokrácia állapotára és sorsára –, az alkotási folyamatokban, az emberek közti kommunikációban, a közlekedésben, az olvasási, a tanítási és a tanulási folyamatokban.

Boros János

Program

10.00–10.20	<i>Kucsera Tamás Gergely:</i> Köszöntő – Három konferencia után
10.20–10.40	<i>Szécsi Gábor:</i> A mediatizált közösségek kora
10.40–11.00	<i>Farkas Attila:</i> Válság – járvány – háború
11.00–11.20	<i>Boros János:</i> Béke és háború
11.20–11.50	Szünet
11.50–12.10	<i>Wesselényi-Garay Andor:</i> Bitekre szabdalva – A kultúraközvetítés új stratégiái az inter- és poszt-Covid-időszakban
12.10–12.30	<i>Fejérvári Gergely:</i> Könyvkiadás a Covid idején
12.30–12.50	<i>Doboviczki Attila:</i> Az upecs.hu hálózati adattár – Archívumépítési tapasztalatok a pandémia idején
12.50–13.10	<i>Váradí Judit:</i> A zeneművészeti oktatás és a hangverseny-látogatás tapasztalatai és túlélési technikái az online térben
13.10–13.30	<i>Dér Cs. Dezső – Zrínyi Ivett:</i> Online kommunikációs trendek a kultúrában
13.30–13.40	Kérdések, hozzászólások, zárszó

Absztraktok

Szécsi Gábor

a Pécsi Tudományegyetem
Kultúratudományi,
Pedagógusképző és
Vidékfejlesztési Karának
tanszékvezető egyetemi
tanára, dékánja

A mediatizált közösségek kora

Az információ kora egy-
üttal a mediatizáció kora is.

Az információs technológiák (internet, mobiltelefon stb.) mindennapi használata révén a média logikája mindinkább behálózza életvilágunkat, hatással van a társadalom és a kultúra minden elemére. Mediatizálódnak a különböző közösségi formák is. A közösségek mediatizációja alatt nem csupán a tömegkommunikációs tartalmak közösségi életre, értékrendre, konvenciókra, nyelvhasználati szokásokra gyakorolt hatását értjük, hanem azt a társadalmi folyamatot is, amely az új (közösségi) média használata során szerveződő virtuális és az adott helyen megvalósuló személyközi kapcsolatokra épülő, fizikai közösségek közötti kölcsönhatás megerősödésével eddig ismeretlen közösségi formák megszületéséhez vezet. A mediatizáció eredményeként a virtuális és fizikai közösségek határai mindinkább elmosódnak, a hagyományos közösségi viszonyok alapjain új, hibrid (virtuális-fizikai) közösségek szerveződnek. A közösségek mediatizációja lényegét tekintve tehát nem más, mint ezeknek az új kommunikációs technológiák használatához kötődő, hibrid közösségi formáknak a kialakulása. Ennek a folyamatnak adott új lendületet a 2020 óta tomboló világjárvány, amely azzal, hogy még inkább a virtuális kommunikációs és művelődési térbe kényszerítette az emberiséget, a hibrid közösségiség élményét mindennapi, énformáló tapasztalattá tette.

Farkas Attila

filozófus, a Magyar Agrár-
és Élettudományi Egyetem
adjunktusa, a Magyar
Művészeti Akadémia
Művészetelméleti és
Módszertani Kutatóintézet
tudományos munkatársa

Válság – járvány – háború

A történelem során számos esetben kialakult olyan szakasz, amelyben a gazdasági válság, a járvány és a háború együtt jelentkezett és/vagy kauzális összefüggésben egymásra következett. Sajnos azt kell mondanunk, hogy ez természetes. Az egyik tipikus szakaszban például a valamilyen okból kitört háború a sok bátor és hősie cselekedeten túl rengeteg szenvedést, köztük járványt okozott, ami aztán a vesztes oldalon – de volt, hogy a győztesen is – gazdasági válságba torkollott. A szakaszok történelmi emlékezete nem mindig őrizte meg egyenlő súllyal az egyes elemeket. A mostani járvány kitöréséig az első világháború és az azzal együtt járó krízis nagyobb figyelemben részesült, mint a spanyolnátha. Korszakunkban a Covid gazdasági hanyatlást okozott, még nem is emelkedtünk ki belőle, amikor kitört a háború, aminek következményeként újra válságot kell elszenvednünk. A jelenlegi szakasz magyarázatában több tényezőt kell figyelembe vennünk, amelyeket az előadó két, egymással összefüggő fogalom köré csoportosít, ezek közül az egyik meglehetősen régi, az emberi gyarlóság; a másik újabb, a globalizáció. A helyzetünk megértésében mennyiben támaszkodhatunk a történelmi analógiákra, segít-e a ciklikus történelmi gondolkodás?

Boros János

filozófus, a Magyar
Művészeti Akadémia
Művészetelméleti és
Módszertani Kutatóintézet
tudományos főmunkatársa,
a Pécsi Tudományegyetem
egyetemi tanára

Béke és háború

Az 1990-es évvel kezdődően békésnek és hosszúnak remélt huszonegyedik század éppen 2001. szeptember 11-én omlott össze, legalább is mint olyan, amelyet hosszú békés korszakként remélhattünk. A New Yorkba becsapódó repülőgépbomba által elindított folyamatok kellős közepén lehetetlen megmondani, hogy valójában mi is történik és hova vezetnek napjaink eseményei. Helyi háborúk pusztítottak és pusztítanak, és ha ez nem elég, a természet is lecsapott egy szűnni nem akaró világjárvánnyal. A vírustámadás ellen a tudomány, azaz a kidolgozott észszerűség eszközeivel kell felvennünk a harcot. A háború ellen és a béke érdekében is racionalitással léphetünk fel. A vírustámadásban és a háborúban közös, hogy irracionálisak, ész nélküliek. Mindkettő oksági folyamatok szolgája. Ha van valami, amivel megakadályozhatjuk eluralkodásukat, akkor az egyedül az emberiségnek azon képessége és ereje, ami által az ember ember: az ész, a racionalitás. Ez a képességünk az, amivel az oksági folyamatokat mederbe tudjuk terelni. Az előadó azt a kérdést teszi fel, hogy hasonlóan ahhoz, ahogy a vírus ellen a természet-tudomány biztosítja a szükséges fogalmi készletet, vajon a háború ellen és a hosszú távú béke érdekében milyen tudomány képes a megfelelő fogalmi készletet, gondolkodásmódot és ebből következő átfogó cselekvési stratégiát biztosítani.

Wesselényi-Garay Andor

építészteoretikus, a Magyar
Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani
Kutatóintézet tudományos
főmunkatársa

Bitekre szabdalva – A kultúráközvetítés új stratégiái az inter- és poszt- Covid-időszakban

2020 márciusában – megannyi magyarországi kulturális és oktatási intézményhez hasonlóan – a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet is szembesült azzal, hogy a járvány következtében azonnal megszűntek és bezáródtak azok a hagyományos fórumok – konferenciák, műhelybeszélgetések, szimpóziumok –, amelyeken a kutatók számot adhattak eredményeikről az érdeklődő közönségek. A kutatóintézet esetében fél év volt szükséges ahhoz, hogy megteremtse azokat az infrastruktúrákat, amelyek pusztán a technikai alapokat biztosították ahhoz, hogy a tudományos munkatársak ismét a közönség elé lépjenek. Noha ez nem volt szándékos, az intézet digitális debütálására, egyes rendezvényeinek internetes élő közvetítésére az *Esték a Hild-villában* című rendezvénysorozat nőépítéssel kapcsolatos beszélgetésein került sor annak ellenére, hogy 2018 óta bevett gyakorlat volt a közönségbarát rendezvények – így például Fehér Anikó műsorainak is – digitális archiválása. Az előadás arra vállalkozik, hogy némiképp kockázatos önfeltárással, számokkal és adatokkal ismertesse a kutatóintézetben elindult vállalkozás sikereit és kihívásait, tanulságait és buktatóit, elválasztva egymástól a digitális archiválás, a műsorkészítés és a közvetítés kategóriáit.

Fejérvári Gergely
az MMA Kiadó
szerkesztőségvezetője

Könyvkiadás a Covid idején

A 2019-ben kitörő és Magyarországra 2020 tavaszán begyűrűző világjárvány alapjaiban változtatta meg az élet minden területét, így a könyvkiadást is. A kultúra, a művészet minden szegmensét felkészületlenül érte a krízis, a rá adott, sokszor zsigeri és kikényszerített válaszok értékelése a mai napig tart, ahogy annak felmérése is: egyáltalán beszélhetünk-e már úgynevezett poszt-Covid-állapotról, vagy annak csak megváltozott, de évekre elnyúló hatásával kell számolnunk. Az MMA Kiadó helyzete több szempontból is rendhagyó a magyar könyvpiac szereplői között. Ez a sajátos státusz bizonyos területen védettséget, más területen fokozott kitettséget jelentett a pandémia sújtotta könyvkészítési és könyvkereskedelmi helyzetben. Az előadás összefoglalja az elmúlt közel két év tapasztalatait, a könyvelőállítás és könyveladás volumenének változásait, illetve körvonalazza azon újszerű gyakorlatokat, amivel a kiadó megpróbált alkalmazkodni a kultúra-fogyasztás megváltozott körülményeihez.

Doboviczki Attila

a Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészet- és Társadalom-
tudományi Kar Kommu-
nikáció- és Médiatudo-
mányi Tanszékének
adjunktusa, a Magyar
Művészeti Akadémia
Művészeti Ösztöndíjprog-
ramjának alumni
ösztöndíjasa

Az upecs.hu hálózati adattár – Archívumépítési tapasztalatok a pandémia idején

Az előadás szervesen kapcsolódik ahhoz az ösztöndíjprogramhoz, amelynek az előadó 2018 óta támogattja a Magyar Művészeti Akadémián. Ennek keretében egy hálózati adattár kialakítására vállalkozott, elsősorban a hetvenes években működött Pécsi Műhely művészcsoporthoz, illetve az 1977-ben alakult Pécsi Galéria dokumentumaira építve. Az előadás során azokról a módszertani dilemmákról, kérdésekről ad számot, amelyek az archiválás során merültek fel, például lehetséges-e egyáltalán valamit megőrizni a digitális térben? Hogyan változott meg a státusza a másolatoknak, reprodukcióknak? Mint műtípus minnek tekinthető a mű a digitális térben? Vannak-e és érvényesíthetőek-e szabályok az archiválásra mint praxisra? Melyek a tudományos szempontból meghatározó irányzatai az archiváláselméletnek? Melyek a médiumok archeológiai tanulmányozásának az adekvát fogalmi keretei? Milyen szakmai nyelv jellemzi ezeket a területeket? A felmerülő kérdések megválaszolása során az előadó többek közt Siegfried Zielinski, Wolfgang Ernst, Erkki Huhtamo egyes tanulmányaira, megállapításaira is reflektál.

Váradí Judit

zongoraművész, a
Debreceni Egyetem
Zeneművészeti Karának
egyetemi docense

**A zeneművészeti oktatás és
a hangverseny-látogatás
tapasztalatai és túlélési
technikái az online térben**

A 2020-ban megjelent Covid19-világjárvány teljesen megváltoztatta a mindennapi életet, az oktatás és a művészet-fogyasztás minden formája online térbe kényszerült. A digitalizációs átalakulás egyik szegmense a zeneművészeti oktatás és a hangverseny-látogatás volt, amely alkalmazkodott a körülményekhez, de a hatékonyság vizsgálata komoly problémát vetett fel. A kutatásban arra keresték a választ, hogy az online oktatás hogyan változtatta meg a zeneoktatás módszertani eszköztárát, milyen innovatív ötletek, tanulást segítő vagy kiegészítő kezdeményezések születtek. A virtuális világban új lehetőségek nyíltak, megsokszorozódtak a művészeti események közvetítései is. A kulturális fogyasztás új formái és annak kényelme felvetette a kérdést, hogy a jövőben lesz-e még szükség a hangversenytérmekekre, vajon a közönség vállalja-e majd a plusz időt és fáradságot, hogy személyesen is jelen tudjon lenni egy-egy zenei-művészeti eseményen. Az előadó a zenetanárok tapasztalatát összegzi. Annak ellenére, hogy a zeneoktatás és a hangversenyek különböző típusai továbbra is az „ott és akkor” dimenziójában teljesednek ki, az eredmények alapján feltételezhető, hogy az új tevékenység típusok és a virtuális térben működő stratégiák a kontakt oktatás során is színesíteni fogják az órákat.

Dér Cs. Dezső

a Budapesti Metropolitan
Egyetem Turizmus és
Marketing Intézet egyetemi
docense

Zrinyi Ivett

a Budapesti Metropolitan
Egyetem Marketing
Tehetségműhelyének tagja

Online kommunikációs trendek a kultúrában

Az online platformok tudatos, napi szintű használatát a pandémia gyakorlatilag elengedhetetlenné tette minden intézmény számára. Az emberek kénytelenek voltak a karantén miatt otthonról végezni munkájukat, a kapcsolattartásra pedig nem maradt más, mint az online tér. Az online kommunikáció szerepe minden piacon felértékelődött, minden szervezet számára szükség-szerűvé vált a digitális felületekre való átállás. Akik eddig nem voltak járatosak a digitális világban, most a helyzet rákényszerítette, jobb esetben ráébresztette őket is arra, hogy a megszokottól eltérő kommunikációs megoldásokat használjanak.

Bár lassan úgy érezzük, hogy végre megszabadulhatunk a virtuális léttől és visszatérhetünk a fizikai valóságba, mégis átalakult az életünk. Ez számos területen ma már szinte teljesen áttolódott a digitális világba, a teendőink vezetésétől egészen a kapcsolattartásig.

A kulturális kommunikáció is egyre digitalizáltabb, mivel az offline megoldásokhoz képest nyújtott előnyeit a kulturális terület is jól ki tudja használni.

Az intézmények fő kihívása manapság, hogy elérjék a fiatalokat, márpedig a fiatalabb generációk számára a virtuális világ használata nemcsak természetes, hanem elvárás is egyben.

A digitális megoldások nagyban tudnak segíteni minket a közönségkutatásban: rengeteg adatot nyerhetünk vele, viszont ha nem akarunk elveszni az adattengerben, fontos, hogy előre meghatározzuk a célokat, a méréseket pedig ezekhez igazítsuk. A virtuális terekben könnyen feltérképezhetjük, hogy miket szeretnek a látogatók, ezek alapján pedig érdeklődést kiváltó információkat, személyre szabott ajánlatokat adhatunk számukra a különböző felületeken.

Ugyanakkor, bármennyire is fontos manapság a digitalizáció, csupán akkor jelent előnyt, amikor egyszerűsít valamin, kiküszöböli az offline megoldás nehézségeit. Viszont nem érdemes gondolkodás nélkül használni, ráerőltetni mindenre, mert sok olyan részterület van, ahol a hagyományos megoldás működőképebb.

MMA-MMKI.HU